Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 97. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 17, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ПЕРЕМОЖЦЕМ В НЮ ДЖЕРЗІ

Ген. Двайт Д. Айзенгатер, як це виявляють звідомлення з вислідів правиборів в Републіканській партії з більшої частини виборчих льокалів в стейті Ню Джерзі, дістав 56 відсотків голосів і 30 делеґатів на красву конвенцію. Інші голоси розділені між сен. Робертом А. Тефтом і Гаролдом Стассеном. Тефт, як покажується, дістав 41 відсотків. З звітів, проголошених в середу ранком виявляється, що Айзенгавер дістав 225,327 голосів, Тефт 167,377, а Стассен 12,691. Ці цифри вказують тільки на відношення сил, якими орудує кожен кандидат, а не кінцеву кількість партійних голосів. Заінтересування правиборами в стейті Ню Джерзі було дуже велике тому, що апарат стейтової Републіканської партії був у руках прихильників Айзенгавера з губернатором Алфредом А. Дрісколем на чолі. Тефт надіявся з початку на підтримку губернатора, одначе коли довідався, що він перейшов на бік генерала, оголосив заяву що він не кандидує при правиборах в стейті Ню Джерзі. Не зважаючи на це, його прихильники в останній хвилині почали агітацію за нього з доволі поважним результатом. Демократичний кандидат не мав суперника. Несприятлива погода під час голосування у вівторок мала теж вплив на вислід голосування особливе в сільських округах

ПЕРЕМОЖЕЦЬ У ПРАВИБОРАХ В НЮ ДЖЕРЗІ



Ген. Двайт Айзенгавер, головний командант аліянтських збройних сил в Европі, здобув чергову перемогу в правиборах кандидата на президента Злучених Держав. На вістку про свою перемогу ген. Айзенгавер не дав жадних коментарів.

Переговори в сталевій промисловості не вдалися

Вашингтон. — Переговори, ведені на добровільній підставі, між представниками сталевої промисловосте й юнії сталеварних робітників, ще від часу захоплення урядом сталевих підприємств, покінчилися невдачею, як це подав до загального відома секретар торгівлі Чарлз Сойер. Тому, що секретар торгівлі тепер вважає себе керівником сталевої промисловости, він зарядив безпосередні переговори уряду з робітниками в справі півнищки платні. Заки прийде до якихсь вислідів, він признав робітникам тимчасову підвишку платні на $12\frac{1}{2}$ ц. з силою від 1 січня. — Окремо від переговорів над наладнанням відносин між підприємцями й робітниками, ведеться судовий процес, внесений до дистриктового ф е д ерального суду п'ятьма власниками сталеварень для скасування зарядження президента, яким перебрано сталеві підприємства під управу уряду. Департамент справедливости дав першу відповідь на позов підприємців, виправдуючи уряд краєвою необхідністю, і даючи приклади з подібних зарядженъ ще в часах Американської Революції і за президента Лінколна.

Комуністичний протест на суді не узгляднено

Ню Йорк. — Стверджено безпідставність протесту, зложеного під час судової розправи проти шістнадцятитьох комуністів, яка відбувається перед окружним судом в Ню Йорку. Захисники комуністів свого часу висунули низку закидів щодо побудови судівництва, а саме, що визначування присяжних суддів відбувається не безсторонньо, — з покривдженням фізичних працівників, муринів та порторіканців. Суддя Едвард Дімок, що розглядав цей протест, не узгляднив його, прийшовши до висновку, що в системі вибору федеральних суддів немає дискримінації. Суддя не знайшов „задовільних доказів, що судді визначувані є не за особистими, а за якими будь іншими прикметами". Шістнадцять комуністів, що їх справа розглядається вже довго, займали провідні становища та були дуже активні в діяльності комуністів у ЗДА.

Іван Годяк на сцені в театрі при Бродвею

Ню Йорк. — У театральних оголошеннях вівтіркових газет появилася оповістка про виступ Івана Годяка у п'єсі „Чейс" (Погоня), написаній Гортоном Фут, в виведеній на сцену Джозефом Ферер в театрі Плейгавс при Бродвею. У дописі Вилйема Гокінса в Ню Йорк Ворлд енд Сан вміщено довшу згадку про кар'єру Годяка, починаючи від його участи в аматорських українських виставах в Дітройті, аж до найновішого часу. Дописувач згадує про давніші заанґажування Годяка підприємством Метро в Голивуді та про теперішний контракт з Ферером у мелодрамі „Чейс", опертій на подіях у Тексас. Теж згадані давніші переживання Годяка, заки він дістався на сцену. Перший виступ Годяка в Голівуд був у п'єсі „Лайфбовт" (Рятункове судно) а потім в „Бел фор Адана" (Дзвін для оселі Адано).

Вибух другого атомового літака

Спокейн, у стейті Вашинґтон. — Міжконтинентальний атомовий літак марки Бі-36, вибух і загорівся під час вправ у віддалі вісім миль звідси. Команда повітряних сил проголошує, що двох людей врятувалося. Нормальна залога такого літака охоплює 16 вояків. Заходить побоювання, що всі інші члени залоги згинули. Вибух трапився в год. 6.45 ранку у вівторок. Це вже другий атомовий літак згорів впродовж трьох місяців. Перша катастрофа трапилася 29 січня при приземнюванні, одначе тоді врятувалася вся залога.

ПРЕЗИДЕНТ ОГЛЯДАЄ РОЗМІРИ ПОВОДІ В СЬОМИ СТЕЙТАХ

Вашингтон. — През. Труман поробив усі приготування до наладнання рятункової акції для поводян в сьоми північно-західніх стейтах. Щоб призбирати точні вісті з розмірів нещастя, він вибрався на оглядини околиці над ріками Мизурі й Місісіпі літаком. У місті Омага столиці стейту Небраска він приготовив конференцію губернаторів сьоми стейтів, навіщених повіддю, щоб разом з ними скласти пляни рятункової акції, серед небувалого в американській історії виливу рік, який охопив понад мільйон акрів землі і спричинив виселення понад 100,000 людей з їхніх домів. Аґенція Ассосіейтед Прес обчисляє, що найменше 87 міст і містечок Середнього Заходу діткнені повіддю. Найжахливіше постраждали стейти Північна й Південна Дакота й Айова. Небезпека ще не дійшла до свого вершка, бо води ріки Місісіпі ще підносяться внаслідок виливів Червоної Ріки. З усіх міст найбільше знищене місто Кавнсіл Блофс, у стейті Небраска яке в нормальнім часі має 45,000 жителів, а тепер повнотою опущене.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ДОГОВОРИ З ЯПОНІЄЮ І СУСІДАМИ

Вашингтон. — Японія приверне свою суверенність з днем 28 квітня 1952 р. після прогри у другій світовій війні, бо того дня увійде в життя мировий договір між Японією й Злученими Державами. Президент Труман, підписуючи у вівторок 15 квітня цей договір, надав йому засадничої правної сили, яка обов'язуватиме 49 країн, за виїмком Совєтського Союзу. Крім підписання мирового договору з Японією, президент поклав ще свій підпис під договори безпеки з Австралією, Новою Зеляндією й Японією і підписав договір взаємної оборони з Філіпінами. През. Труман сказав при цій нагоді, що викінчення цих договорів причинилися багато до втримання спокою в світі. Одночасно президент підписав конґресову резолюцію, яка продовжує воєнні повновласті президента до кінця червня. Якщо б ця резолюція не була ухвалена, то воєнні повновласті були б вигасли з днем 28 квітня, тобто з хвилиною, коли Японія урядово починає мирне життя з Америкою.

ПІДПИС ПІД ДОГОВОРОМ З ЯПОНІЄЮ



Президент Труман підписує мировий договір з Японією. Президент заявив, що цей договір приверне Японії „незалежність, честь та рівність в світовій спільноті народів. Договір увійде в силу після того, як його ратифікують, підпишуть і зложать в архівах державного департаменту у Вашинґтоні Злучені Держави та ще бодай двох учасників війни з Японією.

ЕСПАНІЯ І ПОРТУҐАЛІЯ ТВОРЯТЬ СПІЛЬНИЙ ФРОНТ В ЗАХІДНІЙ ОБОРОНІ

Мадрид. — На закінчення дводенних нарад між шефом еспанського уряду ген. Франком і португальським прем'єром Салязаром проголошено спільний комунікат, в якому уряди цих двох країн заповідають дальше скріплення своєї політичної і військової співпраці в рямках західної оборони проти можливості совєтської агресії. Наради відбулися в прикордонному еспанському місті Сіюдад Родріґо і в них, крім шефів урядів обох країн, взяли участь теж керівники закордонної політики та оборони. З комунікату виходить, що головним предметом розмов була роля, яку ці країни повинні грати в західній обороні. В повідомленні сказано, що в нарадах досягнено повного порозуміння в заложенні, що Іберійський півострів становить „єдиний і неподільний" стратегічний бльок, який вимагає „пороблення відповідних заходів для здійснення політики оборони обох країн в рямках загальної европейської оборони." Цій заяві надається окремого значення у зв'язку з започаткованими вже американсько-еспанськими переговорами в справі взаємної оборони та військової і господарської співпраці. З цього виходило б, що Портуґалія, як член Атлантійського Пакту, цілком підтримуватиме евентуальні протипропозиції Еспанії в цих переговорах для скріплення европейської і зокрема Середиземно-морської оборони. У висліді розмов між Франком і Салязаром потверджено щераз договір взаємної оборони, який існує між Портуґалією і Еспанією від 1939-го року. В дипломатичних колах вважають, що цими своїми розмовами з Портуґалією Франко намагається скріпити свою позицію в переговорах з Америкою.

Редактори концерну Скрипс Гаверд не підтримують нічиєї кандидатури

Герші, Па. — Редактори часописів видавництва Скріпс-Гаверд закінчили чотироденні наради над питанням: кого з теперішніх кандидатів на президента підтримати ще перед краєвими конвенціями. Учасники нарад прийшли до висновку, що в теперішньому часі вони не можуть заявитися за нікого. У Републіканській партії вони вважають за найбільше придатного ген. Двайта Д. Айзенгавера, одначе вони не могли заявитися за нього тому, що він не виявив ще своїх поглядів. Щодо демократичних кандидатів, вони не брали до уваги нікого, бо там тільки один кандидат, отже нема вибору. — Від тридцяти років в и д а в н и ц т в о Скріпс-Гаверда робить такі з'їзди перед виборами і звичайно вирішує, яку партію має підтримати. Цього року не було як заявитися за партію, а щодо Демократичної партії, то редактори відверто заявили, що вони противні, щоб одна партія втримувалася при владі такий довгий час як тепер Демократична, одначе вони готові підтримати такого кандидата цієї партії, що дав би запоруку, що вичистить надуживання урядовців в майбутності. Коли всі справи будуть прояснені, редактори з'їдуться ще раз для вирішення, кого з кандидатів треба підтримати.

Новий над-бомбардувальник для атомових летів

Вашингтон. — Команда повітряних сил оголошує, що вже випробовано перший „міжконтинентальний" ракетний бомбардувальник УВ-52, вироблений в фабриці Боінґа в околиці Сіятл, у стейті Вашингтон. Пробний лет тривав біля трьох годин над околицею Озера Мозес у тому стейті. Літак УВ-52 це один з двох найновіших ракетних літаків, пристосованих для перевозу атомової бомби. Повітряні сили теж проголошують, що замовлено інший, таємний ракетний літак марки ф-10-ф в фабриці Ґруммана в Бейтпейдж, на Лонґ Айленд під Ню Йорком. У Лас Веґас, в стейті Невада відбулися досвіди ще з одним родом атомової зброї, при допомозі літака Бі-29, з якого скинено якийсь винахід, що після вибуху викидає велику світляну кулю, одначе не такої форми, як дотеперішні атомові бомби. Кореспонденти, що приглядалися досвідам з віддалі 40 миль, звідомляють, що навіть ця віддаль дала нагоду спостерігати незвичайно сильне червоне світло після вибуху.

Болівія націоналізує цинкові шахти

Ля Паз, у Болівії. — Новий президент Болівії Віктор Паз Естенсоро, якого Національна Революційна Партія віднесла перемогу під час щойно закінченої революції, повернувся до своєї країни в тріюмфальнім поході після шестирічного добровільного вигнання. Негайно після повороту він проголосив пляни нового уряду перебрати на власність держави головні засоби економічної сили Болівії, тобто цинкові шахти. Для цієї цілі буде наперед покликана спеціяльна комісія, яка після провірки справи, випрацює відповідний законопроєкт. П р омовляючи після повороту до народу з балькону президентської палати, Естенсоро твердив, що країна не користає належно з своїх природних багатств, хоч вона стоїть на другому місці щодо засобів цини.

Помер Віктор Чернов, провідник російської революції

У Ню Йорку помер 78 літній визначний російський політик і публіцист Віктор Чернов. Свого часу, В. Чернов очолив російські Установчі Збори під час лютневої революції 1917 року. Виемігрувавши з Росії, він не переривав своєї політичної діяльности, аж до самої смерти. Не переривав він також своєї письменницької й журналістичної діяльности і його статті постійно появлялися в еміґраційних російських журналах. Зокрема цікаві його спогади, що їх продовжуватиме друкувати „Новий Журнал". Покійний, що його називали „патріярхом" російської еміграції приймав активну участь ще в першій російській революції 1905 року. Його спогади, як взагалі всі його писання, визначаються мудрістю людини, що багато пережила й передумала. Проблеми уярмлених Росією народів, він, як і майже всі російські політики, недоцінював, хоч часто повертався до цього питання у своїх пізніших статтях.

Відокремленість – нещастям Південної Африки

Кептавн, Південна Африка. — Редактор „Кептавн Таймса", п. Вільєм Вайт, в черговій своїй статті про південну Африку підкреслює, що засада так званої „відокремлености" (апартейту) являється найбільшим лихом цієї багатої країни. — Засадою „відокремлености" послуговувалася спочатку Партія Об'єднаних під проводом маршала Сматса. Сьогодні ця сама партія під проводом Стравса рівно ж не обіцяє більших прав чорним, яких нараховується там на 8,500,000 (всіх білих є там 2,600,000), але вона проти дальших обмежень для небілого населення. Партія Націоналістів під проводом прем'єра Маляна плянує обмежити право голосування „кольорових" (мішанців) та думає навіть про нові барієри — щоб утримати в відокремленні та в повному позбавленні громадянських прав все чорне населення. Гостра боротьба між двома партіями білих грозить розбиттям країни на три ворожі табори — чорних, націоналістів (голяндців) і приналежних до Партії Об'єднаних (англійців).

Совєти запросять ОН до Москви

Москва. — Тут широко поширені поголоски в закордонних колах, що Совєти незадовго виступлять з запрошенням, щоб найближче засідання Генеральної Асамблеї ОН відбулося в Москві. Совєти вдоволені зі своєї організації Міжнародної Господарської Конференції, що недавно закінчилася в Москві. Деякі урядовці, що організували Конференцію, натякнули, що Москва може грати ролю господаря для Об'єднаних Націй в найближчій будучності.

Новий будинок посольства ЗДА в Мехіко

Місто Мехіко. — Посольство ЗДА в Мехіко Місті досі не мало для себе відповідних приміщень. Лише тепер оселилося воно у величезнім 17-поверховім будинку при Пасео де ля Реформа. Своїми великими розмірами, цей будинок поступається лише перед одним, — найбільшим, — будинком амбасад ЗДА, який є в Лондоні.

БЛИЗНЮКИ ВЕРНУЛИСЬ З ДРУГОЇ ВІЙНИ



Лейтенанти авіяції Милтон і Морей Френди, близнюки з Пасейку, Н. Дж., вернулись щасливо з корейської війни. Оба вони виконали по 55 налетів на ворога в бомбардувальнику Б-26. Оба вони брали участь теж в другій світовій війні і хоча завжди служили в одному авіяційному з'єднанні, їм ніколи не дозволяли літати на одному літаку.

БРИТАНІЯ ДАЄ ҐАРАНТІЇ НІМЕЧЧИНІ Й ІТАЛІЇ

Лондон. — Британський уряд опублікував вчора Білу Книгу, зв'язуючи Британію з Европейською О б о р онною Спільнотою. Британія не належатиме формально до европейської армії, але свої зобов'язання щодо спільної безпеки і оборони з Францією, Голандією, Бельґією і Люксембурґом, встановлені відомим договором в Брюсель в 1948 р., вона тепер поширює теж на Західну Німеччину та Італію, запевняючи їм автоматичну участь в їх обороні на випадок атаки на них з боку Совєтського Союзу. Тим самим, Британія стає військовим союзником двох своїх ще так недавних ворогів: Німеччини й Італії. Але рівночасно з тим Британія скріплює теж свої ґарантії для Франції, заявляючи, що коли б мало прийти до конфлікту між Німеччиною і Францією, то вона сама стане беззастережно по боці Франції. Цю білу книгу вважається найбільш майстерним зразком дипломатії. Щоб задовольнити країни британської спільноти народів, Британія не зв'язується формально з европейськими оборонними інституціями в роді европейської армії, але рівночасно дає їм такі ґарантії, які можуть вважатися рівнозначними з членством. Вона проголошує себе військовим союзником Німеччини та Італії на випадок совєтської агресії, але рівночасно дає свої ґарантії Франції на випадок, якщо б мали відновитися давні її турботи з Німеччиною. — Тим самим, Британія зручно виходить із своїх дипломатичних пов'язань та задовольняє всіх, включно з Америкою, якій залежало на тому, що Британія формально встановила свої зв'язки з европейською оборонною спільнотою. Британська біла книга у великій мірі причиниться до приспішення кристалізації процесу европейської оборонної підготовки та допоможе здобути для неї публічну опінію заінтересованих в цій справі европейських країн, — зокрема Німеччини і Франції.

Західно-німецький договір заповідається до кінця квітня

Бонн, Німеччина. — В західних дипломатичних колах добачують великі можливості, що підготовка мирового контракту між аліянтами і Західною Німеччиною буде закінчена вже цього місяця, та що Західну Німеччину пощастить формально зв'язати із західно-европейською оборонною системою ще заки Москва потрапить збільшити атракційність її пропозицій щодо об'єднання Німеччини. На це вказувало б дуже мале враження, яке справила на німецьку опінію друга совєтська дипломатична нота з справі об'єднання та вістки, — які надходять із Східної Німеччини. Із совєтських заяв виходить, що „все-німецькі вибори Москва уявляє собі в той спосіб, що чотиро-державна комісія мала б швидко „переїхатись" по всіх чотирьох окупаційних зонах Німеччини, щоб встановити „можливість вільних виборів" і опісля ті вибори мали б бути переведені в усіх чотирьох зонах без будь-якої спільної контролі. Тимчасом аліянтсько-німецькі розмови в справі мирового контракту та участи Німеччини в західній обороні зааавансовані вже до тої міри, що їх завершення може бути проблемою ще тільки кількох днів. Аліянтські і німецькі представники відбудуть сьогодні наради в справі останньої совєтської ноти відносно мирового договору з об'єднаною Німеччиною.

Совєти хотіли б знати західні погляди в німецькій справі

Москва. — Очікуючи аліянтської відповіді на останню совєтську ноту в справі евентуального мирового договору з об'єднаною Німеччиною, совєтська преса друкує низку коментарів, пропонуючи, щоб аліянти, познайомившися з поглядами Кремля в тій справі, з'ясували тепер свої власні пропозиції. Партійна „Правда" вважає, що і Москва і аліянти погоджуються в тому пункті, що договір з Німеччиною потрібний та що його можна підписати тільки з об'єднаною Німеччиною, що могло б наступити після все-німецьких виборів та створення одного все-німецького уряду. Газета пропонує, щоб аліянти і Москва з'ясували свої конкретні пропозиції в тих справах та щоб ці пропозиції стали базою великодержавних переговорів. Тон совєтської преси в цих коментарах є, як на совєтські звичаї, дуже лагідний.

Без змін на переговорах в Кореї

Токіо. — На аліянтсько-комуністичних переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї теж вчора не було жадних змін і не зроблено жадного проґресу. Зустріч аліянтських і червоних представників тривала тільки одну мінуту і вистачала тільки на те, щоб наради відложити до чергового дня. На порядку нарад була справа контролі виконання постанов перемир'я і комуністи тільки заявили, що вони обстоюють своє домагання, щоб до невтральної контрольної комісії включити совєтського представника, а аліянти зі свого боку повторили, що в жадному разі на це не погодяться. Тим часом пейпінська комуністична радіостанція почала нову пропаґанду в справі полонених, закидуючи аліянтам, що вони своїми домаганнями добровільної бази для репатріяції полонених порушують Женевську конвенцію в цій справі.

АМЕРИКА ПІДТРИМУЄ ПРОЄКТ ЛЕҐІОНУ ОН

Об'єднані Держави, Н. Й. — Гардінґ С. Банкрофт, представник ЗДА, заявив на Комісії Збірних Заходів при ОН, що думка про леґіон при ОН заслуговує на глибше досліджения. Він взивав до „реалістичної оцінки" можливостей організації такої військової сили, яка мала б складатися з добровольців і служила б до помочі припинити всяку аґресію. Н. Й. Банкрофт взивав Комісію, покликану до життя перед півтора роками Загальною Асамблеєю ОН, до продовжування своїх запланованих уже праць для військової акції проти агресії. Комісія Збірних Заходів вибрала підкомісію, що має виготовити припоручення, які треба зробити в цьому році. До підкомісії вибрані: ЗДА, Британія, Бразилія, Філіпіни і Юґославія. Комісія затвердила номінованих Генеральним Секретарем ОН, Тріґве Лі, двадцятьох військових експертів, які згідно з резолюцією „об'єднані для миру" служитимуть радою з справі організації, вишколу і впряду військових одиниць, що призначені для поборювання аґресії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕПОТРІБНА ВИТРАТА ЕНЕРГІЇ

Хто буває на наших борах чи з'їздах, той мусить завважити, як багато часу витрачуємо на маловажні, або й цілком несуттєві речі. Скільки то промов треба вислухати, і то обов'язково патріотичних, самостійницьких і соборницьких, там, де треба полагодити нераз звичайну ділову справу, чи вирішити проблему, яка вимагає тільки холодної застанови. Слухаючи патріотичного тромтрадратства, нераз здається, що людина попала не на збори вихованих ще на шкільній лавці самостійників і соборників, які брали (чи їх батьки!) участь в українській революційній боротьбі, але що слухаємо якоїсь доповіді, в якій лектор виясняє чужинцям український визвольний рух. А скільки то треба витратити енергії, щоб влаштувати якесь національне свято й вдоволити всі групи та всіх кандидатів на промоцвів чи докладчиків?

Ми не є сильні. Але не були б і слабкі, коли б визнали в народній праці якісь засади щадження нашої енергії. Таж ми незабаром прямо замучимо людей нашими довгими засіданнями і дискусіями в тій масі організацій, що ми їх натворили! Це не Україна з резервуаром щораз нових і свіжих сил. Тут вистачає енергії тільки на дуже важливі громадські справи. Про одну з них, яка не терпить ніякої проволоки, а ще не знаходити в громадянстві належного відгомону, хочемо й говорити.

Це справа наступу московських імперіялістів та неділимців на українську самостійницьку ідею, яку ведуть вони в цій країні ще й при „приватній" піддержці американців. Уся українська преса б'є на сполох. Та єрихонськими трубами не відвернемо небезпеки, ні наріканнями на американців та американський уряд. Тут треба широкої акції, добре обдуманої, обрахованої на ближчу і дальшу мету.

Російські імперіялісти та їхні американські прихильники повели, надиво, свою акцію в такий час, коли през. Труман та ген. Айзенгавер запевняють, що мир на найближчі роки запевнений. Як знаємо, про Трумана ще давніше писали, що він буде поновним кандидатом на президента тільки в такому випадку, коли б країна опинилась під загрозою світової війни. Отже тоді, коли американський нарід занятий так дуже своїми внутрішніми справами, як це завжди буває в час президентських виборів, починають тут таку акцію, підпирану „приватними" людьми, як відреставровування давньої Росії на випадок розгрому Совєтів.

Такого легковажити не можна ні теж збувати резолюціями, протестами, чи маніфестаціями. Тут треба куди сильнішої акції, на яку треба звернути всі наші сили і засоби. Це є наше завдання, наше призначення. Воно важніше від того, хто з нас представляє „Воюючу Україну", чи яку хто має думку про український уряд на вигнанні й т.п., які важливі ці проблеми не були б. Розбити російський міт, побудований на неправді й повнім незнанню справжніх відносин у давній і новій Росії, справа важка. До цього треба притягнути нашу науку, публіцистику, літературу, бо тільки при допомозі тих засобів може рахувати на успіхи і наша політична акція. Є отже над чим думати і дебатувати на місцях, в громадах і центрах. Але як мало стає на це часу нераз і на політичних з'їздах, бо спори за те, хто кого має репрезентувати, забирають час, призначений на ці важливі речі.

Ми переконані, що коли б ми мали перед собою це наше теперішнє найважливіше завдання, ми відразу пізнали б, як малими є на ділі ті речі, за які споримо, бо великою перед історією може бути тільки наша політична і культурна праця.

КОРИСНА АКЦІЯ

Товариство Парків міста Ню Йорку намагається перевести закон, на підставі якого батьки були б відповідальні за шкоди, які спричинюють їхні діти в парках. Відповідний законопроєкт, приготований колишнім генеральним представником стейтових інтересів в суді, звучить: „Батьки, опікуни, або інші особи, яким повірено опіку над дитиною нижче 16 років та які не виконують належної пильности в контролі такої дитини, щоб вона не провинилась в юнацьких проступках, означених статутом, та коли такі проступки полягають в навмисному знищенні власности міста Ню Йорку, можуть бути покарані гривною у висоті зробленої шкоди, але сумою не більшою, як $25".

Численні громадські організації та релігійні групи підтримують ці заходи Товариства Парків та видвигнений ним законопроєкт. До якої міри ця акція потрібна може посвідчити факт, що шкоди, спричинені малими вандалами в парках, досягають жахливих розмірів, бо 250 до 500 тисяч долярів річно. Доходження в справах того вандалізму виявляють виразно, що тут мається до діла не з припадковими шкодами, але свідомим і злосливим нищенням. Проєктодавці нового закону вважають, що відповідальність батьків і опікунів за того роду шкідливі вибрики малих проступників не тільки заощадять містові десятки тисяч долярів зайвих видатків, але теж причиняться та звернуть батькам і опікунам увагу на найважливіший їхній обов'язок — виховання молоді.

Кожне велике місто має те „до себе", що дітвора в ньому виростає без належної контролі і виховання. Але в такій метрополії, як Ню Йорк, ця проблема є окремо пекуча. Вже сама „атмосфера" великого міста з усіми його „світлами і тінями" може мати найбільш негативний вплив на виховання та вироблювання характерів. Є теж безліч інших найрізноманітніших причин, які дораджували б звертати далеко більше уваги на виховання молоді, ніж це робиться. Батьки і опікуни мають тут перший обов'язок і запропонований закон проти юнацького вандалізму в парках повинен їм цей обов'язок пригадати.

Звичайно, вандалізм в парках це далеко не одинокий прояв загрозливого стану виховної справи. Це тільки один з безлічі інших подібних проявів, що їх зустрічається на кожній вулиці і на кожному кроці. Дітвора вибиває вікна в домах і автомобілях, робить безліч всіляких більших і менших шкод чужій приватній власності, не маючи до неї жадного респекту, подібно як і не має жадної пошани до прохожих. Батьки і опікуни понесуть за це головну відповідальність і якщо вони самі не здають собі з того справи, то це повинні їм пригадати відповідні закони. Можна б тільки бажати, щоб законопроєкт проти юнацького вандалізму в парках поширити і на інші подібні проступки та притягати за них до відповідальности батьків і опікунів.

Здаючи собі справу з тих велико-міських загроз для виховання молоді, наші громадяни повинні самі звертати увагу на своїх дітей та підтримувати всіми своїми силами і засобами незвичайно корисні для молоді юнацькі організації в роді Пласту та інших, подбати про вакаційні оселі та домашнім, шкільним і громадським вихованням виключити великоміську загрозу для нашої молоді.

Іван Кедрин

ЗГОДА БЕЗ ПРОГРАМИ?

Може цей заголовок не зовсім зрозумілий. Маємо на увазі, проповідуване недавно гасло, що спершу треба негайно годитися для якоїсь спільної мети, без вирішування, як складуться пізніші відносини між теперішніми союзниками. Ця теза виступала і далі виступає в різних відмінах. Вона є предметом гарячих суперечок і вносить поважне баламуцтво в українську і міжнародну політику, бо — як сказано — вона товчеться і по нашому рідному і міжнародному ґрунті.

Конкретно: коли друга світова війна вибухла, у висліді порозуміння між гітлерівськими і сталінськими імперіялістами (пакт Рібентропа - Молотова), коли совєтські війська, за заздалегідь умовленим пляном, вмашерували від сходу в Польщу, що на неї з заходу напали німці, і коли зараз потім Совєти використали цю ситуацію для нападу на Фінляндію і загарбання балтійських країн то в Америці було страшне обурення. Але, коли німці пішли походом і проти СССР і коли після Перл Гарбуру ЗДА опинились також у війні проти Японії і Німеччини, то американська закордонна політика поставила собі тезу: Порозумітись за всяку ціну з Совєтами про спільний протинімецький фронт, помагати Совєтам і мати на увазі тільки одну справу — спільно розбити Німеччину, — а далі — видко буде. І стоючи твердо на цьому ґрунті — Ф. Д. Рузвелт дозволяв, шантажувати себе Сталінові й у висліді всієї тієї „успішної" політики (бо німців і японців дійсно розбито) — світ знаходиться в цій теперішній райдужній ситуації, що її знаємо.

Нині, монтуючи протисовєтський фронт „народів Росії" американська закордонна політика проповідує устами своїх пів-офіційних представників згоду всіх отих народів за всяку ціну, себто за таку ціну, яка в першу чергу задовольнила б росіян, не оглядаючись на бажання, настрої і потреби всіх інших народів. Тому ці американські політикани (бо ані політики, ані тим паче державні діячі типу Лайонса і Дон Левіна), придумують такі найзагальніші формули самовизначення, які в практиці знівечили б державність України, Грузії, Кавказу, знищену совєтською окупацією, та які проте видаються їм нібито монтерам протисовєтського фронту, найкращою плятформою об'єднання всіх. Спершу, мовляв, треба нищити большевиків, а потім уже прийде час на виявлювання волі „народів Росії", як їм далі бути. Ми не мали вже в часі другої світової війни ніякого сумніву отже думали не заднім розумом, а переднім, — що тегерансько-ялтанська і сталінградська політика Ф. Д. Рузвелта закінчиться трагічно для Америки і світу. І нині не маємо найменшого сумніву, що формула „спершу розбити Совєти, а потім національні претенсії" — доведе до небувалого хаосу з кривавими розправами на Сході Европи.

Подібну суґестію ми вичитали в коментарі до зреферованої одним громадянином на сторінках „Свободи" знаменитої статті чільного польського поета Лободовського з паризької „Культури". Мовляв: польсько - український спір за кордони взагалі маловажний і без великого значення, коли йдеться про збудування спільного протисовєтського фронту. Тому, виходить логічно, спершу треба створити такий фронт і щойно потім, позбувшися спільного лютого ворога, рішати власні суперечки. Очевидно, що в обличчі небезпеки опинитися знову поміж двома млинськими колесами — великою Німеччиною, з природи імперіялістичною і загарбницкою, і ще більше мперіялістичною великою Росією, без уваги на її режим, — польсько-український спір на землі, що їх українці зовуть Західньою Україною, а поляки „східнеми кресами", цей спір є дітвацький, бо доводить до загинення державности і Польщі і України, що не можуть існувати самостійно при взаємній ворожнечі та без взаємного союзу. Але ж легковажити собі цей спір, що за нього потекло вже стільки крови, неможливо і в актуальній практиці теж неможливо створити спільний протисовєтський польсько-український фронт без такої політичної плятформи, яка перетривала б бодай не тільки протисовєтську війну, але й період першого найважнішого періоду відновлювання рідної державности на занархізованому совєтським правлінням ґрунті. Можна лише ствердити, що зусилля Лободовського є певною політичною концепцією, що з нею можна годитися або ні, але не можна від неї легковажно відмахнутися і порівнювати її з існуючими прикордонними відносинами різних інших европейських країн, просто тому, що орудування політичними концесіями є в нинішній польській еміґрантській дійсності взагалі явищем дуже рідким, якщо не вийнятковим.

Відкидання „а пріорі" можливости безпосередньої польсько-української мирної полагоди спору (себто компромісу) виключає також зорганізований і скоординований польсько - український протисовєтський фронт, або — в нашій дійсності — теза „спершу розбити большевиків, а потім сваритися чи миритися" (це власне схоплення тієї тези) — ця теза нереальна, тому політчино шкідлива.

Те саме торкається гасла, проповідуваного нераз нашими земляками на нашому рідному ґрунті: Спершу єдиний і всеохоплюючий український національний фронт для створення спільної української держави, а потім спори за характер тієї держави, за її устрій, за те, чи вона має бути республікою з президентом і парляментом, чи клясократичною гетьманщиною чи навіть з диктаторсько-провідницьким, але українським національним режимом, чи може навіть із українським „тітоїзмом", за колишніми рецептами боротьбістів чи актуальними рецептами наших „тітоїстів". Дуже гарно звучать фрази про єдиний український фронт проти єдиного ворога і за таку єдину ціль, як українська держава. Але в політичній площині, в теорії, і тим паче в практиці, така теза абсолютно непридатна і вона не тільки не спричиниться до приспішення такого фронту, але віддалює його, бо примітивізує політичну думку. Ніяка еміґрація у світі чи навіть найбільша національна група на далекому континенті не була і не буде покликана до того. щоб вирішувати

(Закінчення на стор. 3.)

М. В. Дольницький

ЗМІНА СОВЄТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Вся світова преса не перестає коментувати останнього потягнення совєтського уряду, яке основно змінює його дотеперішню політику щодо Німеччини. Ця нова державно-партійна лінія прийшла, як це буває в тоталітарних країнах, цілком несподівано і, не диво, що заскочила „національні" компартії в цілому світі, подібно, як це було за часів гітлеро-кремлівського союзу. Ця зміна заскочила не тільки правовірних партійців вона виявилася немалою несподіванкою і для дипломатії Заходу, поставивши перед її очі наново всю гнучкість червоних вождів, які уміють з дня на день міняти те, що здавалося непорушне, з білого робити чорне і навпаки.

Передача совєтської ноти відбулася в давно невиданій, куртуазній і привітній формі, при захованні всього дипломатичного ритуалу. Зразу після того, уся совєтська преса і радіо подали зміст ноти до прилюдного відома. На Заході зміст ноти не був зразу відомий, прилюдну опінію проте повідомлено про сам факт одержання совєтської ноти та про те, що найвищі державні чинники західніх великодержав присвятили їй якнайпильнішу увагу.

Політичні коментатори стверджують, що нову совєтську ноту ніяк не можна уважати ще одним совєтським пропаґандивним маневром, та що вона криє в собі не тільки велику дозу серіозности в новій політиці совєтів, але й являється документом, який може започаткувати далекосяглі зміни у взаємних великодержав з однієї і Німеччини з другої сторони Ця нова нота, це „гаряча картопля" — стверджують, її треба уважно тримати у руках та правильно оцінити.

Вся комуністична преса, на чолі з пресою в СССР, та увесь партійний апарат із своїми ячейками по цілій земській кулі, від хвилини коли західні союзники почали організувати та реалізувати пляни монтування оборонної системи в рямцях Північно-Атлантійського Договору, кричали безупину, що участь Німеччини в цій оборонній організації противиться постановам ялтської та потсдамської конференцій, на яких ясно окреслено політику щодо Німеччини. Там стверджувано, що для світу найбільшою небезпекою являється німецький мілітаризм та що в майбутньому всі великодержави, учасники цих конференцій, намагаються всіми силами не допустити до цього, щоб прийшло до відродження німецької збройної сили. Коли ж на конференції в Лісбоні членів Атлантійського Договору та на пізніших конференціях західніх дипломатів з канцлером К. Аденауером прийшло до повного порозуміння і вирішено прийняти Німеччину до кола вільних держав, визнати їй низку привілеїв і прав та дати їй можливість активно брати участь в організації оборонної системи, поставивши до диспозиції Головного Командування Організації Північно-Адлантійського Договору поважне число німецьких дивізій, комуністична преса і партійні органи збільшили атаки на політику Заходу, із ще більшим натиском підкреслюючи небезпеку німецького мілітаризму та ломання ялтсько-потсдамських постанов.

Нова совєтська нота пропонує скликання конференції чотирьох великодержав з метою обговорення єдности німецького народу, дозволу німцям збройтися для власних потреб, регабілітації кол. німецьких вояків і старшин та членів національно-соціялістичної партії, дозволу німцям самим продукувати потрібний воєнний матеріял. Мало цього, ця нота, властиво, пропонує такі речі, які є найвищим ідеалом німців, навіть тих, що об'єднані в найбільш націоналістичних партіях, за вийнятком одного — повороту до Німеччини цих земель, що їх в Потсдамі приділено полякам.

Одним словом — СССР рішається на драматичне перекреслення постанов, що їх він уважав святістю

Політика західньо - німецької федеративної республіки зв'язувалася щораз більше, щораз виразніше і щораз із Заходом та Атлантійським Договором. В цьому німці вбачали єдиний рятунок для себе Тепер, коли СССР висуває пропозиції, що, за ціну невтральности, дає західнім німцям усе, що вони бажають (за малими, але цілком неістотними, вийнятками), відповідальні політики Західньої Німеччини, можуть, у випадку, коли Захід знехтує останню совєтську ноту, піти самостійно на переговори з СССР, чого Захід виразно побоюється, і при існуванні історичного потягу до приязні з російським імперіялізмом, намагатися осягнути повноту прав і уступок та привілеїв і від СССР, як це сталося з західніми великодержавами. Тепер, коли Німецька Західня Федеративна Республіка має більше можливостей до самостійної дії, набувши це прато після умов і переговорів із Заходом, така можливість існує

Гра за Німеччину, що являється важливим фактором в плянах і Заходу і Сходу, вступила у вирішальну стадію, СССР, якщо це буде потрібне, без сумніву піде і на дальші поступки, жертвуючи свого „союзника" — Польщу, яка з заздрістю тримає і нашвидко пробує сполонізувати кол. німецькі землі. Ці землі, в політиці СССР тільки одна із фігур на політичній шахівниці, яка повністю під совєтською контролею.

Небезпеки совєтської ноти для самої Німеччини і для Заходу та, зокрема, для оборонної системи, очевидні. СССР хоче невтральности Німеччини, без Німеччини оборонна система — має малий вигляд на успіх В цьому завороженому колі, Німеччина може пробувати знайти найсприсливішу для себе розв'язку: дістати якнайбільше, жертвуючи якнайменше. Ця ціла політична комбінація, самозрозуміло, може мати короткотривалий успіх, а навіть на дальшу мету — принести трагічні наслідки. Та до цього ані СССР, ані Захід ані Німеччина не прив'язують ваги. Ідеться про сьогодні, а сьогодні — примушує всіх заінтересованих партнерів взяти участь в дипломатичній грі. Не диво, що західні союзники взяли совєтську ноту під поважний розгляд. У наслідку конференцій між собою, вони вирішили не іґнорувати нової спроби СССР взяти в руки ініціятиву на дипломатичному фронті, але домагаються від СССР точніших подробиць пропонованих точок нарад єв. майбутньої конференції чотирьох великодержав, як рівнож вільних виборів в цілій Німеччині, підкреслюючи, що майбутня конференція найвищих дипломатичних представників цих великодержав в нічому не може вплинути на постанови і пляни Організації Північно-Атлантійського договору. Ця нота до СССР, що її накреслив мін. закордонних справ Англії, А. Іден, при найближчій і активній співпраці французьких та американських високих дипломатичних представників і при близькій участі канц. К. Аденауера, буде однією з цих нот, що не вбрані в квітучу мову дипломатії, але ясно і недвозначно, навіть гостро висловлює те, що має висловити.

Захід порається біля зорганізування оборонної системи, яка являється конкретною роботою, що вже тепер дає поважні наслідки. Це — сила, а сила — єдине, для чого СССР має зрозуміння і пошану Відступ СССР від Потсдаму — тріюмф політиків Заходу, та тріюмф, що криє в собі нові, і як виходить, цілком неочікувані небезпеки.

Вол. Дорошенко

МОЇ ВЗАЄМИНИ З ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКОМ

(Спогад у 1-ші роковини смерти й 70-ліття народин).

(2)

II. Моє знайомство із Дмитром Дорошенком.

Як же це так сталося, що ми живши далеко один від одного — я на Полтавщині, а він у Вільні — й не знавши себе, познайомилися й навіть заприятелювали?

Дмитро Іванович з самого початку, як почав виходити у Львові „Літературно - Науковий Вістник", одержував цей журнал і час від часу щось містив у його „Хроніці". А в цій же Хроніці і я, як багато інших молодих українців (В. Доманицький, С. Єфремов то що) розпочав свою літературну діяльність Бачивши мій підпис, закортіло йому познайомитися з тим якимсь другим Дорошенком, що теж шкрябає там, де й він. Довідавшися, що я студент московського університету, при першій нагоді побуту в Москві відшукав мене. Весною 1903 р. повіз він був свого хворого батька до Москви на курацію й тоді зайшов до мене. Від того часу й датується наша приязнь. Рік передтим Дмитро Іванович перевівся з Варшавського в Петербурзький університет, тож тепер, познайомившися зо мною, обов'язково, чи то їдучи до Петербурґу, чи вертаючися з північної столиці додому, спинявся в Москві, щоб відвідати мене. Всі наші товариші так нас і називали — „московський" Дорошенко й „петербурзький" Дорошенко.

Заприязнилися ми відразу, з першої ж зустрічі. Лучило нас не стільки наше однакове прізвище й походження — певне що й це мало свій вплив, — як однакові стремління, однакові ідеали й однакові зацікавлення. Ми були, як і багато інших юнаків, перейняті ідеєю послужити своїй бадьківщині й народові, вибороти їм волю. Крім того ми в однаковій мірі цікавилися літературою й історією, збирали матеріяли, вишукували рідкі видання й складали списки літератури до того чи іншого питання. Це ми робили самотужки, бо не було кому з старших покермувати нами. Згодом Дмитрові Івановичеві пощастило видати свій покажчик хоч і здорово порізаний цензурою. Розуміється, ми тоді про своїх предків зовсім не думали: що нам хвалитися предками, — ми самі маємо заслужитися перед нацією своєю власною працею а не хвалитися, як ті гуси в байці, що „наші предки Рим спасли". Мовляв Шевченко: „Усі на цім світі і царята і старчата Адамові діти". Перейняті демократичними думками, ми, звичайно молодь, перегинали палицю нехтуючи традиціями. Молодь захоплювалася тоді революційними гаслами, збиралася валити царат і будувати новий лад. І ми з Дмитром Івановичем, хоч які були книжники, по натурі, проте з головою поринули в громадсько-політичну працю: і в національну українську і в загально-студентську. Тоді саме піднімалися перші буруни революційного шквалу, які полонювали цілу нашу істоту, не даючи поринати в кабінетні студії. Високі школи в тому часі нагадували улії, де гуділи рої бджіл. Перед вів, очевидно, Петербурґ — тут було скупчено найбільше різних високих шкіл: крім університету й Вищих Жіночих Курсів, Академії Мистецтв, ціла низка технічних та інженерських, яких позбавлена була провінція. Тож і українська високо-шкільна молодь була тут заступлена дуже численно. Серед неї було багато видатних одиниць, що взялися за організацію українських громад по окремих закладах, а згодом довели до союзу цих громад. Досить назвати такі імена як Володимир і Сергій Шемети, Василь Павленко, Василь Мазуренко, Наталка Шликевич, сестра Лесі Українки Ольга Косач, пізніше Кривинюкова, Олекса Назаріїв, Сергій Тимошенко й ін. Вони власно вели перед в українському студентському житті північної столиці. В Петербурзі проживало також чимало визначних старших українських діячів — Данило Мордовець, генерал Федоровський, Олександер Лотоцький, Петро Стебницький, та інші, а незабаром і видалений з Полтави міністром Плеве, відомий статистик Олександер Русов з дружиною Софією, неменш відомою громадською діячкою.

Українське життя тоді там кипіло. Дмитро Іванович дуже скоро ввімкнувся в це життя й заняв у ньому місце поруч згаданих вище керівників. Вчивши, вчимося й самі, каже римська приповідка — наш юнак найшовши сприятливий ґрунт для свого інтелектуального й національного розвитку, серед жвавої роботи в українській студентській громаді й сам зростав духово, виробляв і оформлював своє „я", свій світогляд. Молоде покоління кінця 90-тих і початку 900-тих років, до якого належали ми з Дмитром Івановичем, це були ентузіясти українського руху, та „Молода Україна", про яку писав Трохим Зінківський, так звані „Свідомі українці", що протиставляли себе своїм батькам „тоже — малоросами" або українофілам, що не вдоволялися самою стенографією, шараварами, „малоросійським" борщем та „ковбасою й чаркою", а намагалися бути справжніми українцями, а заразом европейцями. Прихильники цього руху пильнували, щоб і з зовнішнього вигляду подобати на европейців — бридилися московськими „косоворотками", але заразом не любили парадувати і в українському одягу, а вбиралися звичайно по европейськи (Микола Міхновський, Шемети та ін.). Під впливом молоді рушилися й старі й почали закладати леґальні організації та видавництва, як от „Добродійне Товариство для видавання дешевих і корисних книжок", одно з перших біблійних українських народо - просвітніх видавництв, „Товариство для допомоги українській високошкільній молоді в Петербурзі" тощо.

Нічого й говорити, що скоро повстала Революційна Українська Партія (РУП), знайшла вона для себе багато прихильників серед членів студентських громад. Розуміється, й Дмитро Дорошенко не міг лишитися осторонь і пристав до партії, в якій, можна сказати, зібралася майже вся тодішня молода „еліта" — Дмитро Антонович, Володимир Винниченко, Євген Голицинський з жінкою Катериною, Маруся Гоженко, Настя Грінченко, Андрій Жук, Андрій Лівицький, брати Мазуренки й Матюшенки, Маріян Меленевський, Олекса Назаріїв, Симон Петлюра, Микола Порш, Михайло Русов, Олександер Скоропис-Йолтуховський, Сергій Тимошенко, Михайло Ткаченко та багато інших, що їм згодом судилося взяти чільну участь у відновi Української Держави. Це було, як бачимо, блискуче товариство і вже одно те, що Дмитро Дорошенко не загубився, не стушувався серед нього, свідчить про те, що був він теж людиною небуденною. Не був він, правда, вождем тодішнього нашого молодого покоління, як скажім Антонович, Винниченко або Порш, а тільки одним із найвидатніших юнаків, що стояли в перших рядах тодішньої української молоді.

(Продовження буде)

М. Крат

ІМПЕРІЯЛІЗМ РОСІЙСЬКОГО „ОСВОБОДІТЕЛЬНОГО ДВІЖЕНІЯ" – ПЕРЕШКОДА В БОРОТЬБІ З КОМУНІЗМОМ

(Докінчення)

Останні дні серпня 1919 року. До Києва зближались дві армії: з заходу армія Соборної України, зі сходу російські „добровольці". Є всім знаний інцидент, коли командир Запорізького Корпусу — отаман Сальський відмовився дефілювати перед російським прапором, що поруч з українським був невідомо ким вивішений на бальконі Міської Думи. Московські історики та публіцисти часто називають цей інцидент причиною всіх дальших ворожих дій поміж Україною та „добр." армією, але вони забувають, що ще перед дефілядою запорожців москалі в зрадницький спосіб обеззброїли на дніпровських мостах сотню галичан та частину полку ім. Гетьмана Івана Мазепи, котрі, виконуючи вище згаданий наказ не вступати в бій з добровольцями, нічим не викликали цю провокацію денікінців. Тоді ж, у Києві російський ген. Бредов у розмові з к-ром III. Гал. Корпусу ген. Кравсом зазначив, що він може розмовляти виключно з галичанами, а коли б прибув до його от. Омелянович Павленко, — буде повішений. Пізніше, на вимогу Антанти делеґацію от. О. П. було таки прийнято, але тоді рос. представник — ген. Неценін відразу зазначив, що передумовою всіх розмов мусить бути узнання Україною її приналежности до Росії. Тому розмови були нашою делеґацією перервані.

Політика Денікіна в Україні мала трагічний вплив на наших повстанців, що ще з 1918 року бились з большевиками. Так в одному з листів до Уряду писали повстанці з Лівобережжя: „Настрій був дуже твердий в масах: Петлюра й квит. Але робота добровольців (аґітація, газети) підтримують надії; катування й грабіжництво заставляють селян сумувати навіть за большевиками"*).

Так війська Соборної України майже цілий місяць, уникаючи зудару з Денікіном, відходили на захід. 24-го вересня Уряд УНР, вичерпавши всі можливі заходи до порозуміння з „білими", оголосив Денікінові війну. Звичайно, часово переміг Денікін, що мав моральну й матеріяльну підтримку всемогутньої Антанти, але війна зі стотисячною українською армією, котра могла бути його союзником, ослабила його протибольшевицький фронт. В результаті, в час, коли Укр. Наддніпрянська Армія догоряла в „чотирокутнику смерти", найкращі бойові частини Денікіна (ген. Мамонтова й Шкуро) відходили з півночі; а були вони вже під самою Москвою — в Тулі і в Орлі.

В грудні 1919 року московське радіо з іронією повідомляло „всех, всех, всех, Денікіна і Петлюру" що „Кіев занят Красной Арміей".

Вже по поразці Добрармії та по від'їзді Денікіна за кордон, рос. командування, що зосталось часово на півдні України, пробувало ввійти в порозуміння з Командуючим Армією УНР, що знаходилась у першому зимовому поході. Так полк Попов з доручення своєї вищої влади писав: „У Вас довєріє населенія, у нас оружіє. Предлагаєм союз". Ком. Укр. Армією відповів відмовно, бо в той час недобитки денікінської армії не представляли собою жадної військової сили, а поведенням своїм в Україні „добровольці" були так знеславлені, що якебудь порозуміння з ними було б компромітацією в очах українського народу, що вже скрізь повставав проти всіх зайдів на Його землю; білих і червоних. Однак і тоді, в січні 1920 року от. Омелянович-Павленко дав наказ не нападати на частини Добрармії, котрі цілковито розбиті відходили на захід, на інтернування в Польщі.

1920 рік. Большевики прорвали укр.-польський фронт, зайняли всю Наддніпрянську Україну, пруть на Львів і Варшаву.

В цьому часі (липень 1920 р.) в штабі Гол. Отамана з'являється делеґат т. зв. „Русской Арміі" — кубанський полковник Нога; пропонує нав'язати зносини для усталення пляну спільної боротьби з большевиками. Забувши минуле, Командир УНР з відома і за згодою Головного Отамана висилає делеґацію в Крим. Там у Севастополі, вияснилось, що полк. Ногу було вислано до нас не Командуючим Російською армією — ген. Врангелем, а ген. Слащовим, що був більше толерантний до національних рухів народів б. Рос. імперії. Але ген. Врангель прийняв нашу делеґацію; провадились деякі розмови загального характеру; здавалось, що, відклавши на майбутнє всі політичні пертрактації, вдасться заключити воєнну конвенцію проти большевиків. Раптом укр. делеґація довідується з преси, що в Севастополі очікується прибуття з Парижу відомого „малоросійського політика" Моркотуна, котрий визнавав єдність та неподільність Росії. Тому, що кримська преса уважала за факт великої ваги приїзд цього, як його називали, „ізвєстнаго українскаго дєятєля" наша делеґація зміркувала, що не може більше зоставатись у Криму: делеґація мусить ухилитись від очевидно плянованої Врангелем нашої зустрічі з Моркотуном, щоб не допустити до компромітації Укр. Армії, котру делеґація репрезентувала. Тому не повідомляючи про свій від'їзд росіян, наша делеґація, завдяки зичливости морського аташе Злучених Держав Америки — капітана Мек Кормика, виїхала на американському міноносці до Констанци і далі через Румунію в Україну.

Тяжко сказати, як далі розвинулись би відносини поміж УНР і ген. Врангелем, бо кілька місяців пізніше, большевики, використовуючи перемир'я на польському фронті, мали змогу перекинути свої сили в Крим. На протязі кількох тижнів „русская армія" була розтрощена, а 21 листопада 1920 року переходила Збруч та союзниками — поляками армія УНР.

Наприкінці варто згадати, що в останньому періоді війни, а саме 5 листопада 1920 року уряд УНР заключив порозуміння з т. зв. „третьою русскою армією", котра була сформована з полонених большевиків у Польщі та знаходилась під командою ген. Перекіна та політичним проводом відомого російського революціонера — Бориса Савінкова. Тоді Савінков узнав право України на самостійне життя, узнав також уряд УНР за законне правительство України і прийняв до відома, що доля України має бути вирішена на українських (а не всеросійських) установчих зборах. На підставі цього порозуміння під командою ген. Омеляновича-Павленка вступила вище згадана третя російська армія. Однак не встигла вже приймати участь у боях. Порозуміння з Савінковим являється подією надзвичайною в цілій новітній історії українсько-російських зносин, однак є воно, на нашу думку тільки епізодом без значення. Тяжко уявити собі, щоб які будь політичні групи росіян на дальшу мету поважно і щиро погодились з фактом самостійности України. Вся історія російської еміґрації включно з останніми потягненнями А. Керенського виразно показує, що вона, як і червоні володарі Кремля, ніколи не погодиться на волю народів Сходу Европи. Імперіялізм Керенського та Денікіна в минулому був найголовнішою причиною невдачі боротьби з большевизмом. Змарновано жертву життя й крови багатьох тисяч поляглих, замучених та покалічених; запропащено гори зброї та військового майна, що російські генерали одержували від Антанти на боротьбу з кремлівською зграєю. Вони вважали за першого ворога Україну, патріотів Кубані і інших поневолених народів; з ними в першу чергу провадили боротьбу, даючи змогу большевикам зорганізуватись та розбити всі направлені проти них армії.

Помилки, що їх допустились 33 роки тому західні великодержави піддержуючи російський імперіялізм не сміють повторитись, якщо вільний світ не хоче також стати жертвою комунізму.

*) І. Мазепа. „Україна в вогні і бурі революції" част. 2., ст. 78.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Гемтремк, Міш.

Вдала й корисна імпреза

4-ий Відділ ОДВУ ім. Ю. Головінського в Гемтремк, Міш., влаштував 16 березня 1952 свій перший „Товариський Вечір", запрошуючи на нього членів 4-го й 24-го Від. ОДВУ, 14-го й 34-го Від. Золотого Хреста та окремих гостей.

Понад 80 осіб старої й нової іміґрації засіло разом за прибрані й заставлені столи. Після короткого відкриття (інж. Білий) та сольоспівів (панна Бабій у супроводі п-ни Атаманець) ред. М. Бажанський дав дуже цікавий доклад про українську поетесу, малярку й скульпторку — О. Лятуринську. Приявні, особливо ж жіноцтво, дуже вдячно прийняли цей доклад, як спробу відмічувати на кожному кроці не тільки наші історичні постаті, але й живучих і тепер ще діючих представників української культури та взагалі великих синів і дочок України.

Пані Біла, Дякова, Зубальська, Трешневська, Квітковська й інші подбали за смачну перекуску: каву з домашніми тортами, пампушками й тісточками. Використовуючи цей момент, представники Відділів передали свої привіти. І так п. Семегин, вітаючи в імені 24-го Від. ОДВУ, згадав і про важкі початки культурної праці в Америці, брак відповідних робітників в цій важкій ділянці громадського життя, та закликав до єдности та будування, а не розбивання.

Пані Іґнатюк вітала від 14-го Від. Укр. Золотого Хреста а пані Квітковська від 34-го Від. Укр. Золотого Хреста, наводячи слова признання навіть наших противників, які українську культуру, а особливо народне мистецтво, оцінюють найвище з-поміж усіх слов'ян. „Ви самі не знаєте, які скарби маєте!"

Пані Левкут, вітаючи від імені Обласної Управи ОДВУ, спинилася зокрема на історії заложення Золотого Хреста та його праці. В одному тільки році 1937-38 зібрано було для потреб Краю $40,000! В час війни Золотий Хрест співпрацював з Американським Червоним Хрестом, а опісля допомагав одягом, харчами й грішми потребуючим в Німеччині. Тепер закликає п-ні Левкут новоприбуле жіноцтво стати поруч з старими членами Золотого Хреста до посиленої спільної праці для добра України!

Б. Дяків і інж. Білий старалися веселими оповіданнями розірвати приявних. А п. Котовський, був. вояк УПА розповів один епізод з боїв УПА в р. 1944 під Дубном. Свій спомин закінчив він пригадкою, що наш знедолений нарід на Рідних Землях покладає тепер великі надії на українців в Америці, які, маючи свободу слова й дії, можуть боронити прав українського народу перед цілим світом та приготовляти нові надбання в усіх ділянках національного життя, як основу відбудови Української Самостійної Соборної Держави!

Є. Зубальський, дякуючи в імені Обласної Управи ОДВУ всім приявним за честь, прохає пам'ятати, що ми тут, в Америці, — це той резервуар національних сил, який має продовжувати боротьбу за українську державність в усіх її видах і усіми засобами. Об'єднання однією спільною думкою, створення сильної фінансової бази — це передумови нашої дальшої дії. Піснею „Не пора" закінчено цю вдалу імпрезу.

Е. Кулик

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

З Листів до Редакції

Прошу вмістити мого „Листа до Росіян". Тому, що я походжу з Великої України, де є мої рідні підписати прошу поданим нижче псевдонімом.

Лист до Росіян

Ви, росіяни стверджуєте, що між росіянами і українцями нема ніякого антагонізму.

Ми українці, теж стверджуємо це саме. Ми це здійснюємо, бо не хочемо від Вас нічого забирати. Але не сягайте Ви, будь ласка, на самостійність України. Ми, доки не маємо самостійности, не хочемо федералізуватися з Вами. Отже тим часом підшукайте собі іншого партнера, який захоче з Вами федералізуватися.

Почніть федералізуватися з самостійними державами: з Німеччиною, або з Англією.

Називайте себе як хочете: Росія, Московщина, Великоросія. Нам однаково. Ми на Вашу державу не засягаємо. Бо визнаємо свободу людини й свободу нації.

Ви загрожуєте, що ми українці, змагавшись до самостійности, діждемось, коли в Ваших руках знов опиняться нагаї і шаблі.

Ми хочемо спокою, але від ваших нагаїв нам, на жаль, доведеться боронитися, Дуже дякуємо за попередження.

Ви видасте „пріложеніе" під назвою „Східняк", начебто орган українців федералістів. Адже коли б це були дійсні українці, та їх було багато, то вони напевно спромоглися б видавати свій часопис, а не ховались під крилом російського часопису.

Чи є у Вас росіяни, які б не хотіли самостійности для своєї нації і держави?

Напевно нема і бути не може. А хто ж повірить, що є українці, які не хотять самостійности для себе?

Безумовно, як я оголошу, що я Іван Іванович Іванов і, що я проти самостійности Росії і, що я за федерацію Росії з Німеччиною, хоч росіяни відбивалися від цієї федерації під час обох світових війн, то тоді можна буде сказати, що не всі росіяни самостійники. Але це буде лише насмішка над росіянами, а не дійсність.

Скажу Вам, що я якраз з самої східньої частини України. Тому Ваші твердження, що Галичина не так думає, як Київщина, як Полтавщина, як Харківщина, як Одещина тощо, є помилкові. Я всю Україну добре знаю і запевняю Вас, що її населення буде боронитись проти батогів і шабель, якими Ви нам загрожуєте за нашу самостійність.

Інші думки про наші відносини напишу іншим разом.

З пошаною

„Жовтоблакитний"

УВАГА! УВАГА!

ДО ВІДОМА ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ:
1, 2, 7, 9, 28, 31, 78, 85, 90, 98, 164, 186, 201, 228, 231, 242, 265, 305, 314, 333, 357, 365, 382, 426 і 429

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

згаданих відділів відбудуться

В НЕДІЛЮ, 4. ТРАВНЯ 1952 Р.

точно о 2-ій годині пополудні

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,
214 Вест Блайн Стріт, Мек-Аду, Па.

Проситься всіх урядників вище згаданих відділів бути присутніми на зборах. Зокрема проситься урядників тих відділів, що не завжди беруть участь в окружних зборах, бути конечно на зборах, бо маємо важні справи про котрі всі урядники повинні знати. На зборах буде присутній головний секретар УНСоюзу **Г. Герман.**

ОКРУЖНИЙ УРЯД:

Д. Капітула, предс.; **В. Найдух,** заст. предс.;
І. Чепа, мл., секр.; **О. Костюк,** кас.

Об'єднання Українських Мистців Ню Йорку і околиці

ПОВІДОМЛЕННЯ

Управа Об'єднання Українських Мистців повідомляє своїх членів що **В СУБОТУ, 10-го ТРАВНЯ 1952 р., о годині 10-ій рано в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку 149 — 2 Евеню** відбудуться **ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОБ'ЄДНАННЯ.**

Порядок денний: 1. Відкриття зборів; 2. Прочитання протоколу попередніх зборів; 3. Справоздання уступаючої Управи; 4. Вибір нової Управи; 5. Біжучі справи.

О годині 2-ій пополудні тогож дня, почнеться з ініціятиви Об'єднання Укр. Мистців в Ню Йорку і околиці, З'їзд Українських Мистців перебуваючих в ЗДА, в справі створення Загального Мистецького Об'єднання (Спілки). Просимо існуючі Об'єднання чи Товариства Мистців, та окремих Мистців прибути на З'їзд особисто, або бодай листовно висловити свої думки на повищу тему.

Управа О.У.М. Ню Йорку і околиці.

ЗГОДА БЕЗ ПРОГРАМИ?

(Початок на стор. 2-гій)

вигляд і устрій держави на рідних землях на 1000 років вперед, та перемушувати волю єдино-компетентного чинника, яким є нарід. Проте поки цей нарід дістане змогу проявити свою волю так, щоб вона була повна і правдива, мусить існувати така широка, але зовсім ясна і виразна, конкретна політична плятформа, яка б об'єднувала б усі творчі українські зорганізовані сили поза рідним краєм, і вже однаково від політичної мудрости еміґрації, як і ступня державницького думання окремих її груп залежить само придумання такої плятформи та прийняття її якнайбільшим числом отих груп. Бо без такої плятформи не було би зорганізованого фронту зорганізованих сил, а була б отара, гнана без керми і вітрил, іншими словами — і той вимріяний єдиний фронт не мав би ніякої реальної вартости.

Те саме торкається зауваг, що їх чуємо вряди-годи під адресою українського акції на американському ґрунті: Навіщо говорити американцям про віднову Української Народної Республіки, а не про загальну відбудову Української Держави, залишаючи справу назви й устрою на потім?

Відповідь: Наївно уявляти собі, що ті, що цікавляться українською проблемтикою, говорячи про українську державу після третьої світової війни не ставлять першого запиту: якою ви, українці, уявляєте собі ту державу! І всі ці чинники не є такі наївні, щоб вдоволитись відсилкою до волі народу та фразами про право до державности! Кожний хоче знати заздалегідь, з ким і чим матиме діло і з ким має діло тепер.

Загальники є річчю легкою і тому принадливою, конкретизація є трудною, бо вимагає розв'язування проблем Але політика не є річчю ані легкою ані приємною вона не є забавою, тільки важким обов'язком, що вимагає знання і хисту, труду і терпеливости.

А це такий крам, що його маємо на полицях в рідних крамницях — дуже мало.

З внутрішнього фронту демократії

Фортеці демократії існують не тільки в Кореї чи на оборонній лінії Західньої Европи; ми маємо їх і тут, вдома, у наших громадах. Останніми місяцями ця внутрішня оборонна лінія була подекуди проламана, але натомість зміцніла в інших місцях. Зламали цю лінію несвідомість і ненависть, бо спричинились до виявлення расової нетерпимости й фанатичної дискримінації; а зміцнення демократичної оборонної лінії виявилось у тому, що дедалі більше американців починають застосовувати демократичні принципи, щоб наблизити день, в який скрізь запанує свобода й рівність.

За типовий приклад одного із способів зміцнення демократичного фронту, — особливо щодо расових взаємин, — може правити ухвала Міської Ради м. Аустін, Тексас, — скасувати поділ головної публічної бібліотеки на головний відділ (раніше відкритий тільки для білих) і на окремий відділ для негрів. А за два тижні після цього театр Форда, відомий старий театр у Балтиморі, Мериленд, покінчив із своєю політикою відокремлення негрів, яка існувала від часу відкриття театру 1871 року. За ними організації „Дочки Американської Революції (ДАР)" скасували тринадцятирічну заборону акторам-неграм виступати в Констітюшен Гол у Вашінгтоні, Д. К. Поява на цій сцені негритянки-співачки Дороті Майнор затерла лінію, що ділила людей на білих і негрів, і воскресила принципи цієї патріотичної громади, за якими вона колись була створена, і за які її члени колись боролись і вмирали.

Можна подати й інші приклади перемоги демократичних принципів; ця перемога матиме багато більшу вагу, як випадок убивства Гаррі Т. Моора, негритянського лідера, убитого бомбою в м. Мімс, Флорида, людиною чи людьми, що були проти поширення демократії в цьому стейті; вибухи бомб у синагозі й католицькій церкві в Маямі, Флорида, що їх вчинили групи учнів филаделфійської школи, організовані на взірець гітлерівської молоді, і це призвело до арешту двох хлопців, яких обвинувачено в пікладенні саморобних бомб у синагозі; випадок з одним колишнім китайським націоналістичним офіцером Сінґ Шенґом, тепер механіком у Сан-Франсіско, який відмовився від завдатку за будинок, коли довідався, що він та його родина небажані серед білих сусідів у цьому районі.

Подібні вияви нетолерантности, расового чи релігійного упередження хвилюють американців і одночасно посилюють роботу на демократичному фронті. Приміром, у Маямі, в наслідок усіх подій повстав широкий рух за оздоровлення расових і релігійних взаємин; у Филаделфії нова міська Управа створила спеціяльну комісію, завданням якої — розглядати все, що стосується расових та релігійних упереджень, а також поширювати взаєморозуміння серед усіх груп.

Неприязне ставлення білих мешканців у південній околиці Сан Франсіско до родини китайця Шенґа призвело до того, що до нього посипались пропозиції оселитись в їхніх будинках від людей, що хотіли не тільки допомогти Шейґові індивідуально, але хотіли також застосувати на практиці принципи, на підставі яких ця країна була збудована. І хоч Шенґ досі живе в старому тісному приміщенні, його випадок багато допоміг іншим китайським родинам у Каліфорнії. У м. Сонома Фредлі Вінд, ветеран другої світової війни, переїхав з родиною до 12-ти-тисячного будинку в районі, заселеному виключно білими, і розіслав він 200 запрошень на вводини. Майже всі запрошені прийшли до нього, включаючи пані Г. Г. Арнольд, вдову по начальникові повітряних сил, мера й голови банку. Більшість прийшла навіть з подарунками.

Ця остання історія промовляє за те, що все більше американців починають відчувати особисту відповідальність за збереження й забезпечення людських прав для всіх американців, незалежно від расового чи національного походження. Це становить іще один доказ, що ця країна та її нарід стремить до зміцнення демократичних ідеалів.

• РОЗШУКИ •

Пошукуємо свого сина **ВЛАДЗЯ ГУТ**, нар. 1930 р., що мешкав у Людвіківка, пов. Долина, в Галичині. У 1944 році був в Австрії. Батьки Еліяш і Марія просять сповістити про нього на адресу: **ELIJASZ GUTT, 1931 N. Leawit St., Chicago 47, Ill.** Европейські газети дуже прошу передрукувати.

ВАСИЛЬ ЗАВОЙСЬКИЙ з села Петренка пов. Калуш, Галичина, просить обізватися своїх односельчан. Голоситися:

WASYL ZAWOJSKYJ
7897 Fanst Street
Detroit 28, Mich.



PROC BEAUTY SALON
Permanent Wave Complete
Cold Wave or Machineless $7.50 up.
166 Second Ave., N. Y. C.
AL. 4-8675 Near 11th Street

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

ХВОРІ НА ШЛУНОК

ЗНАЙДУТЬ ПОЛЕКШУ В ПОЗНАКАХ ХВОРОБИ, ЩО ПОВСТАЄ В НАСЛІДОК НАДМІРНОЇ КИСЛОТИ (HYPERACIDITY)

ЗЛАГІДНЕННЯ ТЕРПІНЬ— ЗАМІТНИЙ ЗАСІБ ПРОТИ НАДМІРНОЇ КИСЛОТНОСТИ

Нові надії на вилікування від надмірної кислотности, жахливо разячих запалень шлунка, добачується сьогодні в новому лікарстві, що має силу обмежити надмірність кислотности. Це нове лікарство, заживачі якого потверджують подивугідні наслідки, називається SUBTANIL і воно приносить полекшу майже безпосередньо після того, як дістанеться до шлунка. Воно ділає як магнет, абсорбуючи та невтралізуючи надмірну кислотність. Чоловіки і жінки, які раніше хворіли на ці симптоми недуги, відчуваючи жахливі болі в наслідок газів, зґаги, блювання та інших познак надмірної кислотности, потверджують тепер помітну полекшу після уживання SUBTANIL. Лікарство продається з точною гарантією звороту грошей.

Через спеціяльну оферту, читачі цего часопису можуть дістати SUBTANIL по зниженій ціні. Треба лише вислати це повідомлення до SUMLAR Co., Dept. A-466, 2700 CHURCH AVE., BROOKLYN 26, N. Y. і дістанете дві $3 пачки за $5, отже $1 знижка як звичайна ціна. Не посилайте жадних грошей. Заплатіть почтареві при відборі.

Імя ____________
Адреса ____________
Місто ____________ Стейт ______

ЗАСЛОНА й КРАСА для ВІКОН

VITROPHANE



ПЛАСТИКОМ ПОВОЛОЧЕНА ПРИКРАСА
для лазничок, кухонь, підвалля, віконця, шафи, спіжарень і т. п.
• перепускає світло крізь вікно, одначе заслонює вид!
• легко його причепити і прати!
В ЛАНЦЮГОВИХ КРАМНИЦЯХ, ТОРГОВЛЯХ ФАРБ І ЗАЛІЗНОГО ПРИЛАДДЯ.
Mfd. by The Vitrophane Corp.
33 — 34th St. Brooklyn 32, N. Y.

НАЙНОВІШІ РЕКОРДИ (ПЛАТІВКИ)
НА СВЯТА І ПО СВЯТАХ

Сет Сурми ч. 13. 12 Платівок за $10.00. Всі нові, ось такі:

601 Зібралися всі бурляки. Гайдамаки. Сольо з орхестрою.
602 Женчичок—Бренчичок. Дощик. Сольо з орхестрою.
603 Удовиця. Ой кум до куми. (Комічні) сольо з орхестрою.
604 Ой не рости кропе. Та болить ручки. Хор з орхестрою.
605 Ой на горі та сухий дубик. Що з під дуба. Хор.
607 Через поле широкеє. Коломийка. Хор Кошиця.
2512 Як би мені не тиночки. Ой на горі льон. Сольо з орхестрою.
2510 Що у полі криниченка. Ой ходила я по садочку. Хор.
2509 Із за гори. Ой летіла горлиця. Хор з орхестрою.
2506 Гандзя. Чого вода каламутна. Сольо з орхестрою.
Юк18 Ой у полі вітер віє. Питалася мати сина. Дует і сольо.
Юк17 На приличку стояла. Козак коня наповає. Сольо з орхестрою.

Доповнити свою колекцію із цих рекордів:

Одна рекорда 89 цт. 12 рекордів з пересилкою $10.00.

501 Заповіт. Думи мої. Хор в Україні Городовенка.
502 Ой у лузі. Гуляв чумак. Вандуристи і Хор Городовенка.
503 Ой ходила дівчинонька. Гопак, танець. Хор і Вандуристи.
504 Арія Остапа. Арія Матері. З опери Тарас Бульба з орх.
104 Запорожець за Дунаєм, Карась і Одарка з орх. ч. І.
105 Запорожець за Дунаєм. Карась і Одарка з орх. ч. ІІ.
106 Ой гоп ти ни ни. І хліб пекти. Вандуристи в Україні.
107 Ой не шуми луже. Ой я нещасний з Наталки Полтавки.
108 Ой видно село. Стрілецька Пісня. Хор. Танець.
109 Стукалка. Танець, Вандуристи. Баламути, дует з орх.
110 Дівчинонька по гриби ходила. Дів. Хор. Вандуристи.
111 Запорожець за Дунаєм. Ой щось дуже загулявся. Сольо.
112 Катерина Опера. Дует Андрія і Катерини з орх.
113 Розпрягайте хлопці коні. Гей нуме хлопці. Хор.
114 Зелений Кудрявчик. Ой зза гори. Хор.
115 Від Бережан до Кадри. Стрілецька. Казав мені Батько сольо.
116 Я сьогодня. Зелений гай. Пісні УПА. Бандур. Ганушевського.
117 Гей степами. Ой там під лісом. УПА Бандур. Ганушевського.
118 Цвіла цвіла калинонька. Пливе човен. УПА. Банд. Ганушевсь.
119 Ніч така ясна. Ой не пугай пугаченьку. Сольо з орхестрою.
120 Думи мої. Ой чогож ти дубе. Басове сольо з орхестрою.
121 Дударик. Ой устану я в понеділок. Хор капеля.
122 Коло млина. Хор Котка. Гагілка дівочий хор...
123 Ой на горонці Хор. Над поточком прала, комічне сольо.
124 Ти моє сонце. Світить сонце, сольо І. Слободяна.
125 Засяло сонце. В горах грім гуде. Сольо І. Слободяна.
126 Віють вітри. Дід Рудий з Наталки Полтавки.
127 Ой хмелю. По той бік гора. Дуети з орхестрою.
128 Де ти бродиш. Коли Розлучаться двоє. Дуети.
129 Ой їхав я гори током. Гуцульська пісня і Танець.
130 Танґо, над морем. Осінні думи. Вальц. Орх.
131 Ой не світи місяченьку. Ой у полі. Сольо з орхестрою.
132 Ой сад виноград. Понад садом садом. Хор жіночий.
133 Почаївська Божа Мати. Страшний суд. Хор.
3030 Бандура. Стелися барвінку. Хор і орхестра.
3031 Реве та стогне. Часть І і ІІ. Хор і орхестра.
3037 Українська Сюїта. Часть І і ІІ. Хор і орхестра.
3040 Закувала та сива зазуля. Сусідко. Хор і орхестра.
3057 Ой лопнув обруч. Коло млина. Хор дівочий.

СЕТ Но. 1 12 Рекордів: українські танга зі співом і орх. і пісні УПА	$10.00
СЕТ Но. 2 12 Рекордів рекордовані в Україні	10.00
СЕТ Но. 3 Рекорди Кошиця, 10 рекордів 27 пісень	10.00
СЕТ Но. 4 Рекорди до танцю, награні орх. Снігура	9.00
СЕТ Но. 5 Рекорди до танцю, награні орх. Олексина	9.00
СЕТ Но. 6 Рекорди до танцю, награні орх. Олексина	9.00
СЕТ Но. 7 Рекорди комічні, колюмбія Жуковського	9.00

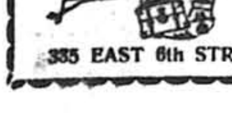
СЕТ Но. 1 і 13 Це найновішого виданя рекорди. Ціна одного сета $10.00. Оба сети $19.00, в додатку дістанете рекорду „Христос Воскрес" даром.

Пересилайте відразу Моней Ордер або готівку, то скорше дістанете.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА для тих, що хотіли б мати більшу кількість добрих українських платівок у своїй хаті або до розпродажі. 100 повищих платівок ми продамо за $65.00. Присилайте гроші з замовленням або завдаток—решту заплатите C.O.D., тобто поштареві при відборі. Висилаємо теж за границю!

Повищі українські рекорди найкращі в світі купуйте в СУРМІ. В Українській Фірмі. Жадайте оригінальні. Непереробленї.

SURMA BOOK & MUSIC Co
11 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.



Перевози - - - - - - - - - Далекобіжні
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 42 — по день 22. лютого 1952)
(Докінчення)

ОГАЙО:

Клівленд: Дмитро Палка $20 (1951 і 1952 р.р.); по $10: Микола Баран, Теодор Цогла, Розалія Феш, Софія Григорович, Йосиф Гушля, Василь Гузіль, Іван Клим, Роман Лесик, Петро Лещишин (1952 р.), Михайло Матіїшин, Степан Сивий, Івн Трембнюк, Укр. Нар. Союз, 291 відділ, Петро Волянський, Дмитро Завадський; Степан Чорній $5; по $2: М. Карась, М. Карась, В. Радзикевич.

Коломбос: Василь Яніцький $10 (1952 р.).

Лорейн: По $10: М. Андрійович, Стефан Ганчарик, Володим. Кульчицький. На коляду жертвували: по $10: Допомогове Тов. при Укр. Прав. Церкві, Тов. „Просвіта", Укр. Нар. Союз 50 відділ, Відділ Укр. Конґ. Комітету; по $5: Павло Веца, Володимир Данилейко, Богдан Дейчаківський, Петро Головецький, Петро Яців, Роман Левицький, Дмитро Микита, Михайло Напора, Йосиф Новицький, о д-р Володимир Пелліх, інж. Володимир Пік, д-р Роман Сапович, Н. І. Сикута, Укр. Народна Поміч (від. 87), Анатоль Валюх, Дмитро Величко, Клим Вінцюк; по $3: Г. Черкас, Д. Деркач, М. Ґедзин, П. Гаркач, С. Ганчарик, І. Лівчанин, Н.Н., Я. Паславський, Сестрицтво Укр. Правосл. Церкви, В. Сікора, С. Шапків, С. Зубаль; М. Пастернак $2:50; по $2: М. Баюрчак, В. Баран, Б. Барнай, Я. Варнич, В. Безґацький, В. Біляк, В. Босак, М. Бучинський, О. Чапельський, М. Черкас, І. Дасів, І. Деревяник, М. Добровольський, І. Дубас, Л. Дубас, Г. Дудуш стар., В. Фарила, А. Федик, М. Гловаки, Гнилка, І. Головецький, С. Гoралевський, О. Іванюк, Іваницький, Т. Яжик, В. Калужняк, К. Карасевич, В. Коруд, Кравченко, Й. Кришталь, інж. Р. Купчинський, Віктор Купиняк, Д. Курдяка, М. Кушнір, В. Кичун, Є. Лятишевський, О. Ліщинська, П. Лукша, К. Мацілинський, С. Маланчук, М. Мельник, В. Назаркевич, І. Охріц, о. Д. Ольгин, П. Оринчак, Є. Пакуш, Ю. Пастернак, Пінцура, П. Проць, Я. Рудак, В. Сеньків, Ф. Сілецький, В. Сілецький, Стойко-Коленська, М. Ступарек, Р. Сикута, М. Теребецький, М. Турій, Б. Ваврищук, Т. Врублівський, М. Задорожний; С. Ваврищук $1.50; по $1: Вартницький, К. Боївка, А. Бутрій, Т. Демчук, А. Дідич, А. Дідич, Г. Дудуш мол., Д. Гіль, Гармич, Г. Г., В. Гриньків, П. Івасишин, Я. Юхименко М. Кейсер, Кокотайло, Костин, Квока, Б. Кичун, М. О., О. Маґер, О. Маркевич, Н. Матевзен, А. Мекен, Мороз, І. Микита, П. Милькович, Т. Пахнюк, П. Пінсура, С. Павеська, С. А. Радин, А. Райнгарт, В. Саґірак, Й. Сидор, М. Силичак, В. Шевчик, Н. Шуя, Туптій, В. С. Вашко, К. Вавринець, Віхлей, Е. Віхлей, Вигнанський, М. Вигнанський. Дірними $2.75.

Йонґставн: Дмитро Войтович $10 (1952 р.).

Вилберфорс: М. Гадзінський $10.

ОРЕГОН:

Толідо: П. Лагола $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Бетлегем: На коляду жертвували: Парохія Св. Йосафата $25; Амброз Маруненко $10; Волод. Чубатий $5; Р. Гарас $4; по $2: М. Брус, о. Є. Цегельський, Я. Цегельський, д?р Ю. Хіменець, А. Вовк, М. Заблоцька; по 1: Г. Балазюк, Р. Цегельський, І. Мацалак, І. Малицький, о. І. Михайлів, І. Михайлів.

Брістоль: Ярослав Татомир збірка з родинного свята п-ва Флюнтів $20.

Істон: По $10: Іван Васильців (1952 р.) Анатоль Вовк (1952 р.).

Гелетід: Григорій Мельник $5.

Дженкінтавн: Мстислав Дольницький $10.

Джонставн: Петро Федаш $10.

Майнерсвилл: о. Василь Стебельський $10.

Нантікок: о. Степан Кіржецький $10.

Ню Оксфорд: Е. Стожик $10.

Олифант: В. Семків $1.

Филаделфія: Теодор Куратнік $25; по $10: д-р Володимир Веезушко (1952 р.), Стефан Микицей, Володимир Нич, Михайло Сампара (1952 р.), Володимир Шашаровський, Степан Заплатинський; по $5: Ярослав Терещув, Олена Сас; В. Теодорович на коляду $2.

Фенiксвилл: По $10: Петро Гундер (1952 р.), Іван Підгейний, Михайло Сохецький, Ів. Содальський, Андрій Шишак.

Пітсбурґ: По $10: Осип Опалка, Іван Бекіш (1950-1952).

Плимут: Василь Шпирка $20.

Скрентон: Василь Левітський $5; Т. Рузневич $1.

Вест Істон: По $5: Михайло Колодруб, Стефан Теплецький.

РОВД АЙЛЕНД:

Провіденс: Родина Матвійкович $25; Михайло Белмеґа $5.

Вест Бервік: М. Мирка на коляду $2.

Вунсакет: По $10: Михайло Чагарин (1952 р.), Орест Чагарин (1952).

ВАШИНГТОН:

Текома: П. й Є. Кащенко коляда $2.

ВІРДЖІНІЯ:

Седарвил: Г. Кошарний на коляду $2.

ВИСКАНСИН:

Лянкастер: Назар Праско $10.

Слинбер: Іван Кухта коляда $5.

Вокеша: На коляду по $2: Я. Потим, М. Шандра.

ПОПРАВКИ:

Ірвинґтон: Ольга і Любомира Гайовська $10 (помилково було видруковно Любомир); **Голийок, Масс.:** Ілля Вавришин на коляду $5 (в виказі „Свободи" пропущений).

Шікаго: Михайло Кожушко $25 за 1952 р., а не за 1951 р., як було надруковано.

Національний Даток пересилайте:

Ukrainian Congress Committe of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 7, N. Y.

Українська Вільна Академія Наук в США

З великим сумом сповіщає членів Академії і членів Фундації УВАН про тяжку втрату українського громадянства. 11 квітня 1952 року в Нью-Йорку померла

МАРІЯ МИХАЙЛІВНА СКУБОВА,

учасниця Визвольних Змагань, відома громадська діячка, що завжди і до останніх днів самовіданно служила українській справі та гаряче підтримувала робітників української культури.

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ РЕКОРДИ

Заходіть або пишіть по українські і другі рекорди. Висилаємо рекорди по цілому світі. Пишіть по катальоґ сьогодня.

FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 W. Chicago Avenue (Dpt. "U") Chicago 22, Ill. U.S.A.

На Святочний Великодний Закуп зайдіть до:
DUNLEY HAT SHOP
14 Saint Marks Place
NEW YORK, N. Y.
має на складі власного виробу
ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ
в найновіших фасонах.
У нас куплені капелюхи — приймаємо до перерібки.



Дальше пригадуємо, що маємо відділ МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ, а саме: першої якости сорочки, спортові сорочки, піжами, знаної марки: "Jayson", "Fruit of the Loom" і "Reis"

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріяльну та низьку фабричну ціну! — — — — — — — Говоримо по українськи.

Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE, (Іст 8. вул., Bet. 2 & 3 Ave.) NEW YORK

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

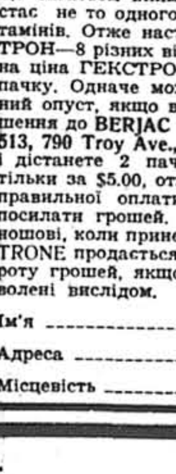
ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 19. квітня, точно о год. 5-ій пополудні, з огляду на надходяче свято Великодня. Прохається всіх членів прийти на сходини і заплатити вкладки. — Уряд.

IVAN FRANKO'S "MOSES"
With a biographical sketch of
IVAN FRANKO
by STEFEN SHUMEYKO
Translation:
by WOLODYMYR SEMENYNA
Price 50 cents.
"SVOBODA" BOOKSTORE
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

СЕНЗАЦІЙНА ВИПРОДАЖ
ЦЕЙ КУПОН ВАРТУЄ $2.00

14 K GOLD PLATED FILIGREE
BALL PEN

Передше продавалося по $3.00
ТЕПЕР ТІЛЬКИ
$1.00



Викладане плитким 16 к. золотом перо і ланцюжок на ключі. Виложене блискучими кришталями в люксусовому подарунковому пуделочку. Пише 3 роки без наповнювання.

Не посилайте грошей. Пішліть купон — заплатіть при доставі. Вдовілля гарантоване.

Прошу вислати мені негайно — одно перо за $1.00 три пера за $2.00. Замовляючи три пера заощаджуєте $1.00.

Імя ____________
Адреса ____________

Посилайте до:
VALWORTH CO., Dept. A-465,
31 Thatford Av., Brooklyn 12, N. Y.

МУЖЧИНИ
Скріпіть себе „8 різними вітамінами"

Ви справді стоїте позаду „8" м'ячика, коли організмові бракне 8 важливих вітамінів. Ви не можете втішатися повним здоров'ям без них. Якщо тих вітамінів бракне, ви почуваєтеся вичерпаним і терпите на різнородні симптоми. Тому не виставляйте себе на риск та не терпіть від недостачі різних вітамінів. Пристосуйтеся до ГЕСТРОНУ — тобто до 8 різних вітамінів. Тільки дві капсулки денно потрібно для цього. Пам'ятайте: лікарі кажуть, що багатьом їхнім пацієнтам недостає не то одного, але багатьох вітамінів. Отже настоюйте на ГЕКСТРОН—8 різних вітамінів. Правильна ціна ГЕКСТРОНУ $4.00 за одну пачку. Одначе можете дістати цінний опуст, якщо вишлете це оголошення до BERJAC PRODUCTS, Dept. 513, 790 Troy Ave., Brooklyn 3, N. Y. і дістанете 2 пачки ГЕКСТРОНУ тільки за $5.00, отже $3.00 опусту з правильної оплати. Вам не треба посилати грошей. Заплатіть листоношові, коли принесе пакунок. HEXTRONE продається з гарантією звороту грошей, якщо не будете задоволені вислідом.

Ім'я ____________
Адреса ____________
Місцевість ____________ Стейт ____

• Професійні оголошення •

Д-р М. МАЙЗЕЛ
лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, шкірні, загальне ослаблення, кирки й міхурі, ревматизм, переводить аналізу крови й сечі.
Провірка $8.00.
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
коло 4-ої Евеню і Юніон Сквер.
Години: Щодня 10—1, 4—7;
В неділі 11—1.

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лічуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. В неділі від 11 до 1 попол.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Flouroscony. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m.
В неділі від 10-2 попол.

Dr. J. DERUHA
128 East 86th St., New York City
Над станцією собв. Лексінґтон Ев.
Окремі ждальні для жінок.
Ординує в будні дні 10-2 і 4-9 год.
Особливу увагу звертає на недуги мужчин і жінок, неправильности й ослаблення.
Покінчив студії в Европі.

• ОКУЛІСТ •

ВСЯКІ ХВОРОБИ ОЧЕЙ
лікує спеціяліст — окуліст
Д-р ОСИП ЖАБНЕР
Години принять:
Щодня від 10-12 —крім вівторка.
А в понеділок, середа, і п'ятниця також вечорами від 6-8-ої
35 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Tel.: OR. 4-8038

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

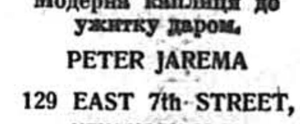
ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ



GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Зал. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10th St.
NEW YORK CITY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як **$150**
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА



JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 2811. Бойова атака.



ТАРЗАН, ч. 2812. Запекла бійка.

Вхопивши ударяючу лапу, Тарзан різко вишарпнув бестію з рівноваги у фатальний круговорот.

Як Тарзан вискочив на хребет Шіти, Хірам саме на час усунувся набік, щоб уникнути придавлення між воюючими, гаркаючими бестіями.

Звірячі гарчання людини і тварини змішувалися, як вони дико боролися в вузькому коридорі.